

ISSN: 1309 4173 (Online) 1309 - 4688 (Print)

Volume 5 Issue 2, A Tribute to Prof. Dr. Halil INALCIK p. 263-286, March, 2013

Türk Milliyetçiliği Düşüncesini Tanımlama ve Temellendirme Çalışmalarına Bir Örnek: Ergenekon Dergisi*

An Example to Define and Systemize Turkish Nationalist Thought: Ergenekon

Yrd.Doç.Dr.Bekir Koçlar
Yüzüncü Yıl üniversitesi- Van

Öz: *Ergenekon Dergisi, 1938'de faşizmin itibarının yüksek olduğu bir dönemde yayımlanmaya başlamış ve dönemin şartları içinde Türkiye'de ırkçılığa dayanan bir milliyetçilik algısı oluşturmaya çalışmıştır. Derginin yayımlandığı süreçte öne çıkan en önemli özelliği, derginin 4 sayılık çok kısa ömre sahip olmasına neden olan faşizm karşıtı eleştirileridir. Ağırlıklı olarak Reha Oğuz Türkkkan'ın yazılarının yer aldığı dergide, Ziya Gökalp gibi diğer milliyetçi yazarların yazılarından alıntılara ve tercümelere de yer verilmiştir. Böylece bir milliyetçilik algısı geliştirilmeye ve temellendirilmeye çalışmıştır. Türk Ocakları'nın kapandığı, hiçbir Türkçü derginin çıkmadığı ve Türkçülük düşüncesinin tamamen muhalif konumuna düştüğü bir dönemde çıkan dergi, milliyetçiliği ırkçılıkla temellendirmektedir. Buna göre Türk milletini yaşamakta olduğu çöküşten ırkçılık kurtulabilecektir. Emperyalizme ancak onunla direnmek mümkündür. Ancak, faşizmle ilgili yazılar, derginin 4. sayısından sonra kapanmasına neden olmuştur.*

Anahtar Kelimeler: *Türkiye, Ergenekon, Reha Oğuz Türkkkan, faşizm, komünizm, ırkçılık, milliyetçilik*

Abstract: *This article examines a short-lived nationalist journal, Ergenekon, and the causes of its premature termination. First published in 1938 at the zenith of European fascism, Ergenekon aimed to combine Turkish nationalism with racism. Despite its warm approach to racism, the journal directed harsh criticisms toward fascism. This article argues that the anti-fascist articles in the journal were the primary cause of its closure by the government after only 4 issues. The journal mostly published the articles of Reha Oğuz Türkkkan along with translated works and the articles of other nationalist writers such as Ziya Gökalp. Because Ergenekon started its publication after the Turkish Hearths Association and its publication arm Türk Yurdu were closed down in 1931, it aimed to make its racist nationalism understanding the dominant nationalism in Turkey. According to the journal, racism would save Turkish people from the downfall they were currently in, and it was the only way to stand up to imperialism.*

Key Words: *Turkey, Ergenekon, Reha Oğuz Türkkkan, fascism, communism, racism, nationalism*

* Bu makale "Bir Fikir Hareketinin Yüzyılı Türk Ocakları" adlı uluslararası sempozyumda sunulan tebliğin yeniden gözden geçirilmiş halidir.

1. DERGİNİN MİZANPAJİ ve YAZI DİZİNİ

1.1.DERGİNİN MİZANPAJİ

Ergenekon dergisi 10.11.1938 tarihinde çıkmıştır¹. 1. Sayıda kapağın üst kısmında büyük harflerle “HERŞEYİN ÜSTÜNDE TÜRK IRKI” onun altında derginin adı olan ve üstteki yazıya göre daha büyük puntolu mavi zemin üzerinde “ERGENEKON” yazısı bulunmaktadır. Kapağın orta kısmında yine mavi zemin üzerinde bir bozkurt başı ve ay yıldız resmi vardır. Bu kapak resmi M. Kemal Alagöz tarafından yapılmıştır². Onun hemen altında Oğuz Kağan destanındaki altın yay gümüş ok hikâyesine işaretleyici yay ve üç ok resmi³ ve bu resmin sol tarafında SAYI:1 ve sağ tarafında KURUŞ: 15 ibaresi yer almaktadır.

İç kapakta sayfanın üst kısmında HALİL NACİ MIHCIOĞLU ANKARA başlıklı bir reklam, diğer kısmında içindikiler bölümü bulunmaktadır. 1. sayfa, üstte ortada büyük harflerle ERGENEKON yazısından, yine büyük harflerle fakat daha küçük puntolarla GENÇLİK VE FİKİR DERGİSİ İLMİ-EDEBİ-İÇTİMAİ ibaresinden, bu ibarenin sağında adres solunda abone şartlarını gösteren bilgilerden oluşmaktadır.

Buradaki bilgilere göre derginin abone şartları Türkiye için 12 sayı 170 kuruş, yurt dışı için 24 sayı 500 kuruştur. Yine bu bilgilere göre derginin adresi Çankaya Cad. No: 31 Tura Apt. Kat. 1 Yenişehir/Ankara olarak görülmektedir. Bu bilgilerin altında büyük harflerle yazılmış ÜLKÜMÜZ İRKDAŞLARIMIZIN SAADETİDİR yazılı bir slogan vardır. Sayfa altlarında da derginin düşüncesini yansıtan çeşitli düşünürlerden alıntı sözleri görmektediriz.

Derginin 1. sayısında başyazı, sosyoloji, gençlik ve ahlak, özdekçilik ve tincilik, felsefe, tarih, ülkeler, edebiyat, şiir, gök, spor ana başlıkları altında 14 tane yazı ve şiir bulunmaktadır. Bu yazılardan başyazı da dahil olmak üzere 6 tanesi R. Oğuz Türkkkan, 3 tanesi A. Mete Turanlı (R. Oğuz’un müstear ismi), 1 tanesi Necip Ali Küçükka. 1 tanesi Hasan Ortekin, 1 tanesi Akil Sanal, 1 tanesi de N. Atilla Türkkkan (Türkkkan’ın kardeşi) isimleriyle kaleme alınmıştır. Ayrıca 1 tane de çevirisi A. Mete Turanlı ismiyle R.O.Türkkkan Tarafından yapılmış tercüme yazı mevcut olup, 4. sayfanın altında yine Türkkkan tarafından hazırlanmış kitapları karıştırırken adlı küçük bir bölüm vardır. 1. Sayı 36 sayfadan ibarettir.

İkinci sayının da kapağında yine bozkurt, altın yay gümüş ok sembolü, ay yıldız resmi ve en üstte Ergenekon yazısı vardır. Ancak kapak resmi figürler bakımından aynı olmasına rağmen birinci sayıdan farklı bir resimden oluşmaktadır. İç kapak tıpkı birinci sayıdaki gibi düzenlenmiştir. Bu sayı Atatürk özel sayısı görünümündedir. Bu sayı da 36 sayfadır. İlk sayıdan farklı olarak bu sayının arka kapağının iç sayfasında *Arkadaş! Yabancı*

¹ Dergi 4 sayı çıkmış, dördüncü sayıdan sonra mahkeme kararıyla kapatılmıştır. Her ne kadar çıkmış bir 4. Sayıdan söz edilmekteyse de bu sayı toplatılmış olduğu için kütüphanelerde bulunamadı. Reha Oğuz TÜRKKAN’ın oğlu, Tuğrul TÜRKKAN, babasının hatıralarına düştüğü dip notta derginin bütün sayılarının dijital kopyalarının www.rehaoguzturkkan.com/ergenekon sitesinde yayınlandığını söylemektedir. Ancak bu siteden bu belgelere ulaşabilmek maalesef mümkün olamamıştır. Siteye girmeye çalıştığımızda hata vermektedir. Sayın Tuğrul Türkkkan’a ulaştık. Fakat ondan da derginin dördüncü sayısı ile ilgili olarak olumlu bir cevap alamadık; Site ile ilgili bilgi hakkında bakınız;Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam Bir Dava Uğruna 44 Olayları ve Tabutluk İşkenceleri*, II., İstanbul 2011, s. 41

Şu anda elimizde üç sayısı mevcuttur. Bu sayılar İzmir Milli Kütüphanesi’nden temin edilmiştir.

² Reha Oğuz Türkkkan, hatıralarında bu resmin kendine ait olduğunu söylüyor. Fakat derginin içindikiler bölümünde bu resmin M. Kemal ALAGÖZ tarafından yapıldığı yazılıdır. Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 41

³ Bu resim aynı zamanda Reha Oğuz TÜRKKAN’ın dokuz arkadaşıyla kurmuş olduğu GUREM adlı gizli teşkilatın sembolüdür. Guremin kuruluşu ile ilgili olarak bakınız; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam Hani Ben Çocukken Delikanlıyken De*, I., İstanbul Basım tarihi yok s. 42

propagandalardan sakın. Ne olduğu belli olmayan gazete ve dergileri okuma. Tamamıyla Türk gençliğinin fikir ve hislerine tercüman olan şu gazete ve dergileri oku ve okut. ÇIĞIR YÜCEL GENÇLİK YENİ BİRLİK Hem kültürün yükselir, hem de benliğini kaybetmezsin şeklinde, okuyucuyu milliyetçi hassasiyetleri olmayan yayın organlarından uzaklaştırmak ve onlara milliyetçi iddiaları olan yayınları tanıtmak isteyen bir çağrı, sayfanın diğer yarısında da ilk sayıdaki hatalarla ilgili düzeltmeler bulunmaktadır. Kapağın dış kısmında ise bir sabun ve piyango reklamı mevcuttur, bu reklamların altında dergide yayınlanacak ilanların fiyatları ve sayfanın en altında derginin sahibini adı, umumi neşriyat Müdürünün adı (dergide çevirgen olarak geçiyor) ve basıldığı yer yazmaktadır. Buna göre Derginin sahibi Cahit Savaş Fer, umumi neşriyat çevirgeni Fevziye Abdullah Tansel⁴, basıldığı yer damga matbaasıdır. Bu sayıda Atatürk ile ilgili olmak üzere Ergenekon, Cafer Seydamet Kırimer, Abdullah Aksakoğlu, Orhan Şadi Kavur, A. Mete Turanlı, R. Oğuz Türkkkan imzalı altı yazı ve Abbas Gegin imzalı iki şiir bulunmaktadır. Ayrıca Başyazı, Felsefe, Sosyoloji, Tarih, Değişik, Edebiyat ve Şiirler ana başlıkları altında R. Oğuz Türkkkan, İbrahim Onan, Muharrem Fevzi Togay, Voltaire, Bozkurt, Ziya Gökalp, Kamiy Flamaryon imzalı yazı, roman ve şiirlerle birlikte bir de R. Oğuz Türkkkan'ın Almanya istatistikler umum müdürü Prof. Dr. Burgdurfer ile yaptığı röportaj bulunmaktadır.

Üçüncü sayıda da kapakta yine kırmızı zemin üzerinde bozkurt resmi bulunmaktadır. Bu sayıdaki bozkurt resmi ay yıldız içinde kurt başı ve altın yay ve gümüş üç ok şeklindedir. Bu kapak resmi Fikret Kılıççöte tarafından yapılmıştır. Yine birinci sayının kapağında olduğu gibi "HERŞEYİN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ" sloganı bu sayıda da vardır. Bu sayı da tıpkı 1. sayı gibi 36 sayfadır. Bu sayıda da başyazı, sosyoloji, felsefe, tarih, dil, spor, değişik edebiyat, şiirler başlıkları altında Reha Oğuz Türkkkan, A. Mete Turanlı, Reha Kurtuluş (R. O. T. Müstear ismi), İhsan Kut, Fethi Tevet, Lütfü Sipahi, Atsız, Aziz Neriman Binışık, Guy de Maupassant imzalı makale, roman, şiir, çeviri ve röportajdan oluşan bir içeriğe sahiptir.

1.2.YAZI DİZİNİ

- AKSAKOĞLU, A.; "En Büyük Evlat", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.5-6
 ALÇIN, Şükrü Murat; "Bağ Akşamında", (Şiir) *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.22
 BİNİŞİK, Aziz Neriman; "Aziz Ataya" (Şiir), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 8
 BOZKURT, Mahmut Esat; "Atatürk", *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 26-28
 BOZKURT; "Asker Kardeşlerime" (Şiir), (*Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 7
 BOZKURT⁵; "Türklerin Türküsü" (Şiir), *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.19
 BOZKURT; "Bugünün Gençlerine", (Şiir) *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.7
 Claude Servet; "Türkistanın Yakın Tarihi", Çeviren: Orhan Halit, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 25
 ERGENEKON, "Atatürk'ü Niçin Büyük Dahi Tanırız?", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.1-2
 ERGENEKON; "Dikkat", *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 3
 ERGENEKON; "Prof. Şevket Kansu'dan Bir Rica", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.20
 FLAMARİO, Camille "Ölen Avcı", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s. 29

⁴ Kurucularının yaşı tutmadığı için Reha Oğuz TÜRKKAN ve arkadaşları hocaları olan TANSEL'e böyle bir görev almaları için teklifte bulunurlar o da kabul eder; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, I., s. 198-200

⁵ H. Nihal ATSIZ'ın müstear ismi; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 42

- FLAMARYO, Camille; “ Görünmeyen Hayalet”, Çeviren: A. Mete TURANLI (*Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 9
- GEGİN, Abbas, “ Bir Mektup”(Şiir), *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.8
- GEGİN, Abbas, “ Feryatlarım”(Şiir), *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.5
- GÖKALP, Ziya; “ Ergenekon”, (Şiir) *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.3
- GÖKALP, Ziya; “ Kendine Doğru”, (Şiir) *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.7
- JAGO, P. C. ; “ İradenin Kudreti”, Çeviren: A. Mete TURANLI, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 32-33
- KAVUR, Orhan Şadi; “16 İkinci Teşrin 1938 de yapılan, Ankara Yütksek Tahsil Gençliğinin Milli Yas toplantısında, Siyasal Bilgiler Okulu namına Orhan Şadi Kavur tarafından söylenen hitabeden bazı parçalar”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.12-13
- KIRIMER. Cafer Seydamet ;“Atatürk’ün Mübarek Ruhuna Matemimiz”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.3-5
- KURTULUŞ, Reha; “ Gel Gel”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 17
- KURTULUŞ, Reha⁶; “ Giyinme ve Utanma”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s. 13-15
- KURTULUŞ, Reha; “ Türkler ve Panturanizm”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 23-24
- KUT, İlhan; “ Namık Kemal İçin”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 16
- KÜÇÜKA, Necip Ali; “Gençlik ve Ahlak”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.18
- LAKRIOLA, Artura; “ Türkler ve Medeniyet”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.20
- MOUPASSANT; “ Yabani Kazlar” (Şiir), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 24
- “Ogüst Kont’un Reşit Paşa’ya Mektubu”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s. 15
- “Ogüst Kont’un Reşit Paşa’ya Mektubu”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01.1939, s. 15
- ONAN, İbrahim; “ Halkçılık Felsefesi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.10-12, 33-34
- ORTEKİN, Hasan; “ Altay Türkleri Bugünkü Türk Ulusları”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 10-11
- OZANSOY, Halit Fahri; “ Her Mevsim Böyle Biter”, (Şiir) *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.9
- PAUL, C. Jacot; “İradenin Kudreti”, *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/1, Ankara 10.11. 1938, s.19-20
- PİTTARD, Eugene; “ Ah! Şu Müthiş Türkler...”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 17
- SANAL, Akil; “Türk, Gök ve Uçak!..”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 9
- “ Su Kelimesinin Kaynağı”, Nakleden: Reha KURTULUŞ, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 14-15
- TEVET, Fethi; “ Rıza Nur ve Şiirleri”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 10-13
- TEVET, Fethi; “ Türklüğe Kurban” (Şiir), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 19
- TEVET, Fethi; “ Türklüğün Delidivanesi” (Şiir), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 19
- TOĞAY, Muharrem Fevzi, “Ziya Gökalp ve Avrupa”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.9
- TURANLI, A. Mete⁷; “ Kısa Felsefe Tarihi”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.14-17
- TURANLI, A. Mete; “Ağlayanlara”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.19
- TURANLI, A. Mete; “Kazanmalıyım” (Hikaye), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.29-30
- TÜRKKAN, N. A.; “ Japon Güreşi Jiü-Jitsü”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 30
- TÜRKKAN, N. Atıla, “ Kavgada Japon Güreşi Jiü-Jitsü”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.31-32
- TÜRKKAN, N. Atıla; “ Japon Güreşi Jiü-Jitsü”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.27

⁶ R. O. TÜRKKAN’ın müstear ismi; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 42

⁷ R. O. TÜRKKAN’ın müstear ismi; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 42

- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Açlar, Komünizm ve Milliyetçilik” (Başyazı), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s.1-3
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm Tehlikedir !”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.2
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm Tehlikedir Yazısı Etrafında”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 36
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm ve Propaganda”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 29-30
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Kandaşlarım Atatürk İçin”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.18
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Kısa Felsefe Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.11. 1938, s.25-31
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Nüfus Artımı” (Röportaj), *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.30-31
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm ve Spiritüalizm)”, (*Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.5- 6
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçiliğin Tarihi II”, (*Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 6-7
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçiliğin Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.32-33
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi III”, (*Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 4-5
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 6-8
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.6-8
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Saçmalarla Dolu Ergenekon”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 18
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Seyahatnameler”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 16
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.21-28⁸
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.21-25
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 20-22
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Yakın Şark II”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.16-17
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Yakın Şark”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.32-34
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Yaşamak Gayritabiidir”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 12-13
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Yeni Ergenekon Destanı” (Başyazı), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 1-2
- TÜRKKAN, R. Oğuz⁹; “Altın Yayla, Üç Gümüş Ok”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 4
- TÜRKKAN, R. Oğuz;“Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm, Spiritüalizm), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11.1938, s. 5-6
- UHLAND, Ludwing; “ Şarkıcının Bedduası”, Çeviren: Lütfü Sipahi, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 31-32
- VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/1, Ankara 10.11. 1938, s.35-36
- VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/2, Ankara 10.12. 1938, s.34-36

⁸ Bu yazının 21-25 sayfaları arası Y. Hikmet BAYUR tarafından yazılmış önsözden oluşmaktadır.

⁹ Bu yazıda her ne kadar R. O. TÜRKKAN’ın ismi yoksa da üsluptan yazı onun yazdığını düşünüyoruz.

VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/3, Ankara 10.01. 1939, s.34-36

2. DERGİNİN ÇIKARILIŞ GAYESİ

Milliyetçilik, derginin çıkış gayesidir. Bu nedenle dergideki bütün yazıları bu cihetten ele alıp değerlendirmek lazımdır. Bilindiği üzere Cumhuriyet’in ilk yıllarında milliyetçilik, tanımlanma sorunu yaşayan düşünce biçimlerinden biridir. Bu durum milliyetçilikle ilgili birçok farklı fikri yaklaşım ve uygulama biçimi ortaya çıkarmıştır.

Cumhuriyet dönemi Türkiye’sinin ideolojisi ve rejimiyle ilgili hususlar, bilhassa Mustafa Kemal Atatürk’ün vefatından sonra dış politikayla çok yakın bir ilinti içine girdiği için içerideki fikri gelişmeler dahi dış politikada sorun çıkarması korkusuyla devlet tarafından sıkı bir kontrol altına alınmışlardır. Devlet açısından bu konuda en sorunlu ideolojik çevre Türkçülerdi. Çünkü onlar, hem faşist Almanya’yı, hem komünist Rusya’yı, hem de demokrasi ile yönetilen Batılı devletleri rahatsız edecek söylemlere sahiptiler. Türkçülere göre bunların hepsi emperyalistti ve Türkiye üzerinde emelleri vardı. Bu durum, dönemin idarecileri açısından bilhassa dış politikada risk bakımından hiç boşluk bırakmak istemeyen İsmet İnönü için Türkçüleri sorun haline getirmişti.

Diğer taraftan 1930 yılından itibaren yaşanmaya başlayan ve Türk Ocakları’nın kapanmasıyla devam eden süreç, o ana kadar devletin ideolojisiyle çok sıkı bir ilişkisi olan Türkçülük düşüncesinin bu özelliğinin ortadan kalkmasına neden olacaktır. 1908’den itibaren iktidar olan bu düşünce, devletin kurucu ideolojisi olma özelliğini kaybetmeye başlamış, muhalefet konumuna düşmüştür. Bu dönemden itibaren, Pantürkizm’i reddeden bir milliyetçilik anlayışının etkinleşmesi ile birlikte Türkçülük düşüncesi muhalefete düşecektir. Ergenekon dergisi, işte bu süreçte Mustafa Kemal’in vefatından hemen bir ay sonra ve II. Dünya savaşının kapıya dayandığı bir dönemde çıkmaya başlamıştır. Dönemin en önemli özelliklerinden biri de bu dönemde neredeyse hiçbir Türkçü derginin yayın hayatında bulunmuyor olmasıdır¹⁰. Bu nedenle derginin Türkçülüğü savunma refleksi ile çıkmış olduğunu söyleyebiliriz.

Reha Oğuz Türkkkan, derginin ilk sayısında kaleme aldığı *Ergenekon Destanı* adlı başyazıda derginin çıkarılış gayesini hikâye etmektedir. Bu yazıya göre Türk tarihi bir yükselişin ve çöküşün serüveni olarak görülmektedir. Buna göre Türk milletinin tarihinin çöküş evresi bütün dünyanın Türklere saldırısı ve Türklerin bu saldırıyı direnme dönemi olarak düşünülmüştür. Bu düşünceye göre Türk milleti için bilhassa 19. yüzyılda yaşanan ve en sonunda I. Dünya savaşı ve kurtuluş savaşı ile neticelenen bir son söz konusudur.

Bu son, Türkleri Anadolu’ya hapsetmiştir. Bu durum kabullenilebilecek bir durum değildir. Bu yeni durum bir son olarak değil, bir başlangıç olarak düşünülmüş ve Ergenekon destanına atfen, bir soluklanış ve yeniden dirilişin başlangıcı olarak görülmüştür. Anadolu, Türkler için bir Ergenekon’dur. Buradan çıkmanın ve yeniden dünyayı hükmetmenin bir yolu olmalıdır. Bunun için de bir yol göstericiye ihtiyaç vardır.

İşte Ergenekon dergisinin iddiası bu doğrultudadır. O Ergenekon destanının bozkurtudur. O Türkleri eski gücüne erişmenin yolunu gösterecek ve milletin önünü açacaktır. Bu doğrultuda bir bilinç oluşturacak ve bu bilincin ideolojik temellerini atacaktır. Bu iddianın sloganı *İnanın, birleşin, çalışın*¹¹.

¹⁰ Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, I., s. 196-197

¹¹ R. Oğuz TÜRKKAN; “Yeni Ergenekon Destanı” (Başyazı), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 1-2

Dergi meydan okuyan bir üsluba sahiptir. O kadar ki sanki birileriyle kavga eder gibidir. Dergiyi çıkaran Türkkkan, kendi çevresi dışındaki bütün çevrenin hatta kendisi gibi düşünmesi muhtemel çevrenin dergiyi tehlikeli bir sorun gibi algıladıklarını düşünmekte daha ilk sayıdaki başyazısından¹² itibaren direneceğiz mesajı vermektedir. Söylemek istediklerini ötekiler üzerinden kötü ve iyi karşılaştırması şeklinde söylemektedir. Bu ötekileştirme ve kavgacı üslup, derginin çıkış gayesiyle bir paralellik arz etmektedir. Bu, var olan düzene ve algılara bir başkaldırıdır. Dergi de bu isyanın yansımasıdır. Bunu şu ifadelerde net olarak görmek mümkündür: *Irkıımızın ulu evladı Atatürk'ün ölümü dolayısıyla geçen sayıda, sayfelerimizin bir kısmın bu büyük ölüye tahsis ettik. Kapak da renksiz basılmış, başa "HER İRKİN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ" ile birinci sayfeye "ÜLÜKÜMÜZ, İRKDAŞLARIMIZIN SAADETİDİR" ibareleri konmamıştır. Bu konmayış bir çok yanlış fikirlere meydan verdiğinden Ankara'ya gelen nüshaları Sümer basım evinde, İstanbul'dakilerin bir kısmı da damgalanarak, tashih etmek mecburiyeti hasıl olmuştur. Ne yazık ki mecmuamız. Diğer şehirlerle İstanbul'un bir kısmında bu cümlelerden mahrum satılmıştır.*

Bütün okuyucularımız bilmelidir ki bu konmayış tereddüt ve tenkitlerden korkuş mahsulü değildir. Böyle bir ihtimali düşünmek bile abestir. Türk olduğumuzu ve TÜRK'ÜN ÜSTÜN OLDUĞUNU haykırmakta niçin tereddüt edelim? Ne diye korkalım? Kimden, biz tenkit edenlerden mi?

Bu çetin yolda, biz değil, önümüze çıkanlar korksun!

İlerleyişte, biz değil, karşımıza çıkacak olanlar tereddüt etsin!

Tereddüt ettiğimizi sananlar yanıylıyorlar; ve bu çeşit bir iddiadan korkanlar ve tereddüt edenler birer alçaktır! Soylarından şüphe ederiz; çünkü saf Türkler, Yahudiler gibi ırklarından utanmaz ve kanlarını gizlemezler.

TÜRK OLAN ÜSTÜNDÜR!

Bunu söylemekten korkmak, ne ahmaklık! İşte biz, bütün cihana işittirebilmek için, olanca gücümüzle haykırıyor ve haykıracağız da:

Her İrkin Üstünde Türk İrki

Sesimizi ölüm bile kısamaz!¹³

Aslında derginin bütününe bakıldığında iki temel hususiyet göze çarpmaktadır. Bunlardan birincisi Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun temelini oluşturan Misak-ı Milli temelli bakış açısına bir reddediş diğeri de Dünyadaki gelişmeler dairesinde dünya siyasetinde etkin bir yer bulan ideoloji ve felsefi akımların emperyalist yayılmacılığın bir vasıtası olduğu kanısı ve bunlara karşı bir direnme noktası oluşturmak ve buna karşı bir milliyetçilik tanımlaması geliştirmektir. Bu durumu dergide yayınlanan ve bilhassa Reha Oğuz Türkkkan tarafından Batı'da gelişen rejim, ideoloji ve felsefi akımlar hakkında kaleme alınan yazılar çok dikkat çekicidir. Bu yazılar, bu rejimlerin veya ideolojilerin tanıtılması veya ilmi bir çalışma düşüncesiyle değil, onların bilinçsiz bir şekilde savuculuğunun yapılmasına karşı bir direniş merkezi oluşturmak derginin bir gayesi olarak öne çıkmıştır. Türkkkan bu konuyla ilgili olarak "Rejimler ve içtimai inanışların tenkidi" adlı makalesinde şunları söylemektedir: *Bu eser, sırf ilmi bir etüt olmak için mi yazılmıştır? – Hayır!*

Bu eserle, bu rejimlerin esaslarını her kişiye öğretmek mi istedik? Çünkü bilirsiniz ki yurdumuzda, çok kullanılmakla beraber, kimse bu ideolojilerin esasını layıkıyla bilmiyor. Kulak dolgunluğu bazı mahumatları vardır. Komünizm = amelelerin mebus olması. Faşizm = harp. Demokrasi = herkesin dilediğini yapması v.s.

¹² TÜRKKAN; "Yeni Ergenekon Destanı", s. 1-2

¹³ ERGENEKON; "Dikkat", *Ergenekon*, 1/3, Ankara 10.01. 1939, s. 3

Hatta gazetelerde, bu kelimeyi en çok kullananlar bile pek fazla bir şey bilmezler. Kültürlü bir milletin bunları bilmesi şarttır. Belki bunun için bu eser yazıldı...

- Hayır! Gayemiz yalnız bu değil...

- Peki, nedir öyleyse?

Bilirsiniz ki yurdumuza, garp taklitçiliği, garp züppeçiliği girdiğinden beri, sağda solda, “komünistim” diyerek özenen mirasyediler, “faşistlere bayılırım” diye kırtan gençler türedi.

Bu züppelerden bir şey çıkmaz. Fakat ciddi olarak düşünen birçok gençler, düşman propagandasının yalnız parlak taraflarının gösterdiği yabancı rejimlere kapılıyorlar. Bu düşman telkinleri ve onlara kapılanlar, cemiyetimiz ve ırkımız için ne kadar zararlı olduğunu tasavvur edebilirsiniz. Bunların kötü neticelerini dergimizde anlatacağız. Burada biz, yalnız rejimlerin kendilerini tetkik edeceğiz.

Yurdumuzda yalnız komünist propagandası yapılıyor sanmak hatadır. Faşizmin, her ülkede, günden güne artan telkinlerini de unutmamalıyız. Düşman yalnız maddi silahlarla saldırmaz. İlkın maneviyatımızı zehirler. Mukavemet edemeyecek vaziyete giren vücudumuzu da sonra parçalar...¹⁴

Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere derginin çıkış gayesi yalnız milliyetçiliğin ideolojik tanımlamasının yapmak değil, dünyada meydana gelen zihinsel gelişmeler üzerinde durarak bunların doğru bir şekilde bilinmesini ve onların emperyalist boyutlarının anlaşılmasını sağlamak ve gençlerin bunları körü körüne taklidini engellemektir. Bilhassa materyalizm ve onun sonucu olarak kabul edilen komünizm, faşizm ve kapitalizm gibi ideolojik akımların tenkidi, derginin düşünce bakımından temel sorununu teşkil etmektedir. Bunlar Türkiye açısından bir tehlike olarak görülmekte ve Türk insanını bunlara karşı bilinçlendirmek derginin milliyetçilik ile ilgili iddialarından sonra en temel gayelerinden biri olarak görülmektedir¹⁵. Öyle ki dergiyi çıkaran Türkkkan'ın bu konudaki tutumu ve bilhassa faşizme yönelik eleştirileri derginin kapatılmasına neden olacaktır.

Derginin başka bir çıkarılış gayesi de geniş kitlelere hitap edecek bir üslup kullanarak halkın felsefe, tarih, sosyoloji, edebiyatla tanışmasını sağlamak, böylece geniş kitleleri münevver çevresinin bir parçası haline getirmektir. Türkkkan, A. Mete Turanlı müstear ismiyle yazdığı *Kısa Felsefe Tarihi* başlıklı yazıda konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir: *Felsefeyi veya tarihi hiç okumadım, takip etmedim, anlamam... gibi düşüncelerle kendinizi bu güzel ve faydalı bahislerden uzaklaştırmayın. “ Benim branşım bu değil işime yaramaz ” da demeyin. Çünkü felsefe, sosyoloji, tarih, edebiyat, umumi bilgilerdir. Mesleği ne olursa olsun, aydın (münevver) olmak isteyen her kişi okumalı, bunlardan malumatı olmalıdır*¹⁶.

¹⁴ R. Oğuz TÜRKKAN, “Rejimlerin ve İçtimai İnanişların Tenkidi” *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11.1938, s. 6-7

¹⁵ R. Oğuz TÜRKKAN; “ Özdekçiliğin Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.32-33; R. Oğuz TÜRKKAN; “Özdekçiliğin Tarihi II”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 6-7; TÜRKKAN, R. Oğuz; “Açlar, Komünizm ve Milliyetçilik” (Başyazı), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s.1-3; R. Oğuz TÜRKKAN; “ Faşizm Tehlikedir !”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.2;R. Oğuz TÜRKKAN; “ Faşizm ve Propaganda”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 29-30; Ayrıca dergin satır aralarında Türklerin tarihini Yunan ve Roma tarihi ile temellendirmeye yönelik hümanist tarih anlayışına yönelik eleştiri de mevcuttur. Bakınız; R. Oğuz TÜRKKAN; “ Özdekçiliğin Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.32

¹⁶ A. Mete TURANLI; “ Kısa Felsefe Tarihi”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.14

3. DERGİDE ATATÜRK TANIMLAMALARI

Derginin ikinci sayısı Atatürk özel sayısı görünümündedir. Bu sayıda Atatürk hakkında yazılmış olan yazılar, onun ölümü dönemine rast gelmesinden dolayı daha çok hamasi bir görüntü arz etmektedir. Ancak durum böyle olsa da yine de derginin ideolojik algısına göre bir Atatürk tanımlaması okuyabiliyoruz.

Ergenekon imzalı, üslubuna baktığımızda muhtemelen R. Oğuz Türkkan'ın yazdığını düşündüğümüz makalede İngiliz düşünür, Thomas Carlyle'nin *Kahramanlar*¹⁷ adlı eserinden esinlenerek ve onun *dahi (kahraman)* ölçütleri çerçevesinde öne çıkardığı önemli şahsiyetlerle ve diğer başka kahramanlarla Atatürk karşılaştırılarak, bir Atatürk tanımlaması yapılmaya çalışılmıştır. Buna göre Atatürk, Carlyle'nin kahraman olarak tanımladığı bütün dâhilerden üstün bir özelliğe sahiptir. Carlyle'nin dâhileri sadece bir veya birkaç alanda başarı gösterebilecek bir özelliğe sahiptir. Oysa Atatürk, birçok yeteneği kendinde toplamıştır. O hem kumandan kahraman, hem bütün zamanların en kuvvetli hatip ve yazıcılarından, hem kral olmamasına rağmen tarihin en fazla itaat edilen ve en fazla nüfuz sahibi dahilerinden biri olması hasebiyle kral kahraman, hem Türk ırkını kavrayış gücünden dolayı sosyal filozofların en değerlisi, hem düşmanlarının belini savaşta kırarken, siyasetle oyalayan güçlü bir diplomat, hem de düşündüklerini uygulamaya geçirebilmiş büyük bir inkılâpçıdır¹⁸. Yaratılmışların en değerlisidir. Bu noktada şu ifadeler son derece ilgi çekicidir: *Geriye, Müslümanların ulu Yalvacı Muhammet kalıyor. Bu çok büyük adam, müthiş bir filozof, kuvvetli bir yazıcı ve şair, kudretli bir inkılâpçı ve eşsiz bir diplomattı, ayını zamanda, muzaffer bir kumandandı da.. Fakat "dahi kumandan" denemez. Çünkü bütün savaşlarını, anacak bir "kabile dövüşmeleri" olarak hülâsa edebiliriz. Bu dövüşmelerdeki yiğitliği, zekâsı, kabiliyeti ve sebep-ülküsünün büyüklüğü inkâr edilemez. Fakat ancak Atıla, Atatürk, Mete gibileri "kumandan-kahraman" sırasında zikrederken, onu saymamakta haklıyız*¹⁹.

Aslında bu tanımlama Türk ırkçılığı üzerinden yapılmıştır. Bu görüşe göre, Atatürk'ü bu denli özellikli kılan şey, sahip olduğu irki yeteneklerdir. O, Mete'den sonra Türk ırkının yetiştirmiş olduğu en büyük dehalardan biridir ve eylemi özgündür. Bundan dolayıdır ki Komünizm, Faşizm ve Nasyonal Sosyalizm gibi ideolojiler dünyada hızla yayılırken Türkiye'de uygulamaya alanı bulması imkânsızdır²⁰.

Dergideki yazılarda, Atatürk ve eylemleri *mucizevî* olarak tanımlanmaktadır. O ve eylemi dünyadaki hiçbir önder ve eylemle kıyaslanmayacak kadar büyüktür. Bunun nedeni, hem feyiz alınan güç hem de başarılan şeydir. Yapılan eylem öyle bir eylemdir ki dünyada eşi benzeri yoktur. Dünyadaki inkılâplar, daha çok oluşan kamuoyunun yarattığı bir güçle gerçekleşmiştir. Fakat Türk inkılâbı, böyle bir kamuoyundan mahrumdur. Halk yıkılmak istenenin karşısında değil, etkisi altındadır ve gelenekselin güçleri başta medreseler olmak üzere bütün gücüyle etkisini devam ettirmektedir. İnkılâbın yanında olma ihtimali yüksek olan fertler bile bu güçten henüz kendini kurtaramamıştır. Atatürk neredeyse tek başına mucizevî bir yaratıktır²¹.

¹⁷ Bakınız; Thomas Carlyle, *Kahramanlar (On Heroes Hero-Worship And The Heroic In History)*, Çeviren: Behzat TANÇ, İstanbul 2004

¹⁸ ERGENEKON, "Atatürk'ü Niçin Büyük Dahi Tanırız?", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.1-2

¹⁹ ERGENEKON, "Atatürk'ü Niçin Büyük Dahi Tanırız?", s. 2

²⁰ ERGENEKON, "Atatürk'ü Niçin Büyük Dahi Tanırız?", s. 2

²¹ Cafer Seydamet KIRIMER ;"Atatürk'ün Mübarek Ruhuna Matemimiz", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.3-5; A. AKSAKOĞLU; "En Büyük Evlat", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.5-6; Mahmut Esat BOZKURT; "Atatürk", *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 26-27

Her şeyin bitti sanıldığı, halkın bedbinlik içinde olduğu bir dönemde, unutulmuş güc kaynağının, Türk tarihinin ve oradaki ruhun ve yeteneğin farkına varan ve yığınlık göstermeyen bir insandır. Realizm ile idealizmi şahsında mezcetmiş, şartların gerçekliği içinde hiç kimsenin düşünmediğini düşünebilen olmaz denilenin olabileceğini göre bilen bir insan²².

İşte bu insan ki, mucizevi bir şekilde, Türk milletinin içine düştüğü durumdan çıkarmış, onu orta çağdan modern çağa taşımış, batı ile doğuyu mezcetmiş yeni bir toplum yaratmıştır²³.

Atatürk ile ilgili yazılanlarda göze çarpan diğer önemli bir hususiyet de Atatürk'ün suiistimal edilmesi ile ilgilidir. Hatta öyle ki Atatürk'e olan muhabbetin böyle anlaşılmasını korkusu söz konusudur. R. Oğuz Türkkan'ın kaleminden çıkan şu ifadeler bu durumu açıkça ifade etmektedir: *Onu seviyordum. Onu, yüksek sesle haykıranlardan daha çok seviyor ve sayıyordum! Fakat, sefil duygularla hareket eden bir çok kalem ve dil oynatanlar, bu sevgi ve saygının ilanını, bir para ve mevki vasıtası edindikleri için tiksiniyordum.*

Dilim ona karşı hayranlığımı ve sevgimi anlatamıyordu! Haykırmak;

“ _ Ulu Türk! Senin seviyorum!” demek coşan ruhumu, dalkavukluktan öğrenen şuurumu susturuyordu. Samimi sanılmamak, taşan hislerimi eziyor, içimde isyan kopartıyordu²⁴.

Dergide Atatürk ile ilgili en önemli yazı M. Esat Bozkurt'un kaleminden çıkmıştır. Bozkurt bu yazısında Atatürk'ün hiçbir ekole ve ideolojiye bağlı olmadığını, eylemini hayatın kendi gerçekliğine göre olayların içinden sezip çıkardığını söylemektedir. Bu görüşe göre Atatürk için en büyük ekol hayatın kendisidir. O insanlığın ürettiği bütün fikirleri bir araya getirerek bunları kendi dehasıyla mezcederek en iyi devlet sistemini yaratmıştır. Bir ihtilalcı olarak O, Fransız ihtilalcisi veya Lenin gibi yazılmış bir ideolojiye bağlı kalmamış eylem kendi ideolojisini yaratmıştır.

Yine o bütün ihtilalcilerden farklı olarak *ihtilal kansız olmaz* tezine aykırı bir durum yaratmış ve dünyanın en zor inkılabını kansız bir şekilde gerçekleştirmiştir. Diğer ihtillallerle

²² Şu cümleler bu görüşün ifadesidir: *Türkiye'nin (hasta adam) diye anıldığı kara günlerinde, o içten yanmış fakat bedbinliğe düşmemişti. Mütarekenin binbir faciası önünde, O, felaketin derecesini duymuş, anlamış fakat bir ümitsiz olmamıştı.*

Asırlardır. Dıştan-içten, görünür-görünmez, maddi-manevi, fikri-ruhi bütün düşmanların, Türk'ün bütün varlığını nasıl kemirdiğini, erittiğini O herkesten iyi görmüş ve bütün bunlara rağmen O'nun dehasında canlanan mukaddes hayali, tarihi mefkuresi sarsılmamıştı.

Nasıl bu kadar derinden görebiliyor, neden iradesi sarsılmıyordu? Görürken duyuyor, duyarken görüyordu. Eşsiz millet aşkından yükselen tarihi iman fikirlerini tarihin ve hayatın her karanlık, örtülü muammasının karanlıklarına nüfuz ettiriyordu. Bunu içindir ki o deha önünde tarihin ve hakikatin hiçbir kördüğümü sırrının gözleyemedi. Yine bunun içindir ki fikirler, nazariyeler, hakikatler, O'nun dehasında daha doğarken bile mücerret mefhumlar şeklinde değil, hayatta tahakkuk ettirilmiş ve neticeleri görülmüş şekilde canlanırdı.

Türk milleti. Her şeyini kaybetmişti. Fakat bu fakir düşmüş millet. Dünyada hemen hiçbir milletin malik olmadığı derecede hazineye malikti: Türk tarihi. Evet Türk milletinin kaybedebileceği her şeyi kaybedilmişti. Fakat o eşsiz tarihten doğan kahramanlık O'nun sessiz, mütevazi, yiğit ruhunda gizli yaşıyordu. İşte Atatürk'ün dehası Türk tarihinin kudretini, Türk ruhunun kahramanlıkla yoğrulmuş yüksek kuvvetin tarihimizde hiç kimseye nasip olmamış derecede anlamış ve duymuş olmasından dolayıdır ki bütün yoksuzluklara, bütün müşküllere, bütün menfi amillere rağmen o'nun Türk'e dayanan mukaddes emeli sarsılmadı. O, bu mukaddes tılsımla tarihin görmediği, bilmediği mucizelerini yarattı.; Cafer Seydamet KIRIMER ; “Atatürk'ün Mübarek Ruhuna Matemimiz”, s. 4

²³ A. AKSAKOĞLU; “ En Büyük Evlat”, s. 6

²⁴ R. Oğuz TÜRKKAN; “ Kandaşlarım Atatürk İçin”, Ergenekon, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.18

kıyaslandığında Fransız ve Rus ihtilallerinde milyonlarca insan kanı akmasına rağmen Türk inkılâbı Atatürk'ün bir başarısı olarak son derece az kan dökülerek gerçekleşmiştir.

Mahmut Esat Bozkurt, Atatürk'ü yeni demokrasi tanımlayıcısı olarak da görmekte ve onu demokrasinin aradığı bir önder olarak değerlendirmektedir. O demokrasinin en büyük zaafı olan devlet otoritesi sorununu çözen adamdır. Devlet otoritesi demokrasi çelişmesini ortadan kaldırmış ve demokrasinin kendi değerleri içinde güçlü devlet otoritesi varlığı meydana getirebilmiştir. Böylece 20. Yüzyıl demokrasisinin yarısını tedavi etmiştir. Onun bu uygulaması, totaliter rejimleri zayıflatacak, demokrasileri güçlendirecek bir uygulamadır. Bozkurt'a göre bir zaman gelecek Atatürk'ün bu uygulaması bütün demokratik ülkeler tarafından benimsenecek ve uygulanacaktır²⁵. Türk inkılâbı ve demokrasi ilişkisi ile ilgili bu tarz tanımlama sadece Ergenekon dergisini çıkaran gruba has bir görüş değildir. Buna benzer, Türk inkılâbının demokrasiye özgün bir tanım getirdiği ve demokrasiyi otorite zafiyeti ile ilgi olumsuzluklarından arındırdığı düşüncesi, inkılâbı tanımlama iddiasında olan Recep Peker gibi dönemin önde gelen isimlerinde de görülmektedir²⁶

Bütün bu Atatürk tanımlamaların en önemli ortak paydası, Atatürk'ün büyük bir deha olduğu, bu dehanın kaynağının mensup olduğu Türk ırkı olduğu hususudur. Öyle ki böyle bir deha ancak Türk ırkından çıkabilirdi. Hiçbir ırk, Türk ırkının içine düştüğü kötü durumdan Türklerin çıktığı gibi çıkabilme gücü ve yeteneğine sahip değildir. Atatürk gibi bir deha yetiştirmeleri mümkün değildir. Onun kendisi de eylemi de bir mucizedir.

4. DERGİNİN FİKRİ CEPHESİ

4.1.DERGİNİN MİLLİYETÇİLİK TANIMLAMASI

HER ŞEYİN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ, ÜLKÜMÜZ İRKTAŞLARIMIMIZIN SAADETİDİR, İRKTAŞ BUNU OKUMALISIN, KANDAŞLARIM, HER İRKİN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ, bunlar derginin çıktığı sürece ya logo ya da makale başlarına konmuş hitaplardır. Dergiyi elimize alır almaz ilk göze çarpan hususiyet bu ırkçı sloganlardır ki sadece bunlara bakarak daha içeriğine bakmadan ırkçı bir milliyetçilik algısına sahip olduğunu görmemiz mümkündür. Nitekim zaten dergideki yazılar okunmaya başlandığı andan itibaren derginin milliyetçiliği ırkçılıkla temellendirdiğini görmekteyiz. *Tarihin ve Tekamülün Amili* adlı makalede, makalenin yazarı TÜRKKAN, tarih ve tekamülün en önemli amili olarak *ırkı* görmektedir. Bu makalede amiller;

1. Fiziki ve coğrafi amiller
2. Ruhi amiller
3. Büyük ülküler
4. Fütuhatlar ve göçler
5. Tekamül kanunu
6. İktisadi amiller
7. Halkın tesirleri
8. Büyük şahsiyetler
9. İrk
10. Devletin idare şekli ve idareciler
11. Nüfus olarak sıralanmaktadır²⁷.

²⁵ Mahmut Esat BOZKURT; “ Atatürk” , I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 27

²⁶ Geniş bilgi için bakınız;, s. 117-120

²⁷ R. Oğuz TÜRKKAN; “ Tarihin ve Tekamülün Amili ”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.22

Türkkan'a göre bu amillerden en belirleyicisi ırktır. Bunun için çok detaylı bir çalışmaya bile gerek yoktur. Çok yüzeysel bir bakışla bunu görmek mümkündür. Türkkan, bu düşüncesini şu sözlerle ifade etmektedir: *Niçin? = Tarih ve tekamülün amili.*

Birkaç yüz sahifeyi aşan bu eserin sonunda, bir son söz kısmı vardır. O kısımda, bütün tetkiklerimizi hulasa ettik. Her bir cemiyet tetkikin verdiği "mevzî amiller" toparlandı. Bunlar üzerinde, felsefe yapılarak, ekseriyet kanunu nazarı itibara alındı. Ve böylelikle umumi netice çıkarıldı. Mesela: Tetkik edilen bilfarz 30 cemiyetten 25 tanesinin mevzî amili = IRK, 3 tanesinin = İKTİSADİ amiller ve 2 tanesinin de = idare şekli olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, bütün eserin ruhu, bütün bu uzun tetkiklerin neticesi olan kanunu kurarak sahifenin altına "SON" yazıyor:

"Tarihin be tekâmülün amili IRKTIR!"

Siz de göreceksiniz ki bu son kısma lüzum bile yoktu. Neticeyi yazmaya ihtiyaç bile yoktu. Bu netice, bu kanun, birkaç cemiyet mukayesesinden sonra anlaşıliveriliyor. O kadar aşikar bir hakikat!²⁸

Türkkan, bu yazdıklarının bir ilmi tespit olarak kalmasını istemiyor. Aslında onun bu çalışması bilimsel bir çalışmadan çok, kendi ifadesiyle bir ülküye karşılık gelecek bir gayrettir. O ırkçı bir inancın ve gayretin Türk milletinde oluşmasını istemektedir. Bu düşüncesini şöyle dile getirmektedir: *İlimler konuşsun, bakalım ne söyleyecekler. Ve ondan sonra hakikatin, malzemenin bizzat kendini öğrendikten sonra ne benim ne de kimsenin tesirinde kalmadan büyük hakikati, esas (ırkı) amili sen kendin çıkart! Ve bu çıkarttığın hakikate inanan hayatını feda edecek kadar bağlan²⁹.*

Biz bu derginin Türkkan ve arkadaşları tarafından henüz çocuk denilebilecek yaşta çıkarıldığını biliyoruz. Türkkan henüz 18 yaşındadır. Çocuk denecek yaştaki gençlerin çıkardığı bu dergideki yazılar, yazarların yaşlarına göre çok üst düzeyde olduğunu gözleyebiliyoruz. Fakat milliyetçilik ile ilgili ırkçı tanımlamanın dergide yeterince yapılamadığını, birçok yazılar, çok üst düzey, entelektüel birikimi yüksek olgun bir kaleminden çıkmış görüntüsü verirken, bu konuda ifadelerin çocuksulaştığını görüyoruz³⁰. Ancak buna rağmen Türk tarihine yapılan vurgu³¹ üzerinden bir üstün ırk nazariyesi oluşturma düşüncesi de son derece önemlidir. Her ne kadar ırkçılığı ideolojik olarak tanımlayamasalar da tanımlama girişimlerinde doğru bir yöntem benimsediklerini söyleyebiliriz.

Burada gözden kaçırılmaması gereken en önemli hususiyetin ırkçılığın tek başına değil, Turancılıkla birlikte ele alındığıdır. Öyle ki dergide bu iki görüş birbirinin tamamlayıcısı olarak değerlendirilmektedir. Bu görüşe göre tarihin ilk ırkçı ve Turancı uygulayıcısı Mete han'dır. Mete'nin imparatorluğunun sınırlarının deşifre edilmesi gerektiği ve bununla ilgili gerçekler ortaya çıktıkça 2000 yıl önce dünyanın ilk ırkçı devletinin Türkler tarafından kurulduğunun ve bunun bir Turan devleti olduğunun keşfedileceği düşünülmektedir. 2000 yıl önce ırkçı bir millet, ırkçı bir devlet ve ırkçı bir şef! ırkçılık ve soydaşlık henüz insanlık tarihinin ilk dönemlerinde Türkler tarafından kurulmuştur. Mete ve tanrıkutlar kadar ırklarını

²⁸ R. Oğuz TÜRKKAN; "Tarihin ve Tekamülün Amili", s. 28

²⁹ R. Oğuz TÜRKKAN; "Tarihin ve Tekamülün Amili", s. 28

³⁰ R. Oğuz TÜRKKAN; "Açlar, Komünizm ve Milliyetçilik" (Başyazı), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s.2-3; TÜRKKAN'ın da hatıralarında dergi ile ilgili kanaatinin aynı olduğu ve hatta cahil cesareti olarak değerlendirdiğini, ancak yine de yaptıkları bu işle içten içe övündüğünü görüyoruz; Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 42

³¹ Türk tarihiyle ve destanlarıyla ilgili olarak pek yazı dergide mevcuttur. Bu yazılar dizin bölümünde belirtilmiştir.

seven şefler tarihte görülmemiştir. Bu nedenle ırkçılığın ilk savunucusu ve uygulayıcısı Türklerdir³².

Derginin milliyetçilikle ilgili olarak ırkçılıktan sonra ilk göze çarpan diğer bir yönü kullandığı Türkçedir. Öz Türkçe kelimeler kullanılmaya özen gösterilirken, aynı zamanda kullanılmakta olan Arapça, Farsça veya başka bir dilden geçmiş kelimelerin Türkçe karşılığı bulunmaya çalışılmıştır. Mesela Reha Oğuz Türkkkan materyalizm ve spiritüalizm hakkında yazdığı bir yazıda daha yazının başlığından itibaren bu durum kendini göstermektedir. Makalenin başlığında materyalizm yerine özdekçilik, spiritüalizm yerine tincilik kelimeleri kullanılmakta yine akıl yerine us, mantık yerine zerey, fikir yerine is kelimeleri kullanılmıştır ve aynı zamanda bu kelimelerin hangi kelimenin karşılığı olarak kullanıldığı dip notta gösterilmiştir³³. Türkkkan yine yaptığı tercümelere de aynı yöntemi kullanmış metin içinde birçok kelimenin Türkçe karşılıklarını kullanmaya çalışmış ve bunları dipnotta göstermiştir. Bunlar, kaksan (istihsal), örte (istihlak), teksinç, varışlı (aklı başında adam), olcay (mesut), dergir (doktor), tayarlanmak (hazırlanmak), erbeyi (zabit), kutcak (mukaddes), onmak (mesut olmak), ongunluk (saadet)³⁴ gibi son derece ilginç kelimelerdir. Birinci sayının 6. Sayfasındaki dip notta bulunan *Yabancı kökten gelme "herkes" tabiri yerine "herkişi" tabirini kullanacağız*³⁵ ifadesi aslında Türkçe kelime kullanmak ile ilgili hassasiyeti çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Dergide milliyetçilik ile ilgili olarak öne çıkan bir diğer husus da milliyetçiliğin, Türk ırkı için zararlı olarak değerlendirilen komünizm, faşizm, liberalizm v.s. gibi ideolojilere karşı bir direniş kaynağı olarak görülmesidir. Ancak milliyetçiliğin Türkiye’de suiistimal edilmesi, kendini milliyetçi olarak tanımlayanların milliyetçilikle uzaktan yakından alakası olamayan bir hayat anlayışı içerisinde olmaları yüzünden komünizme ve faşizme karşı milliyetçi direnişin etkisizleştiği bu nedenle de Türkiye’deki fakirliği görüp onların dertleriyle dertlenen gençlerin komünistleştiği veya faşistleştiği düşünülmektedir³⁶.

4.2.DERGINİN İDEOLOJİLERE BAKIŞI

4.2.1.MATERYALİZM (ÖZDEKÇİLİK) TENKİDİ

Dergide materyalizm, Fransız aydınlanmacıların 18. Yüzyılda her şeyi akla ve mantığa bağlayan görüşlerine dayandırılmaktadır. Bu dönemden itibaren bilimin de büyük bir gelişme göstermesi ve dine yapılan hücumlarla materyalizmin yaygınlaştığı düşünülmektedir. Dergide materyalizm ile ilgili olarak ileri sürülen en önemli görüş, onun bir yanılığ olduğu noktasındadır. İlimin hızlı bir şekilde gelişmesi materyalizmi güçlendirmiş ve insanlık her şey maddedir noktasına gelmiştir. Materyalistler, her ne kadar ilimden yanlış neticeler

³² Reha KURTULUŞ; “Türkler ve Panturanizm”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 23-24

³³ R. Oğuz TÜRKKAN; “Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm ve Spitirüalizm)”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.5

³⁴ VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/1, Ankara 10.11. 1938, s.35-36; VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/2, Ankara 10.12. 1938, s.34-36; VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/3, Ankara 10.01. 1939, s.34-36; R. Oğuz; TÜRKKAN; “Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.7

³⁵ R. Oğuz TÜRKKAN, “Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi”, s. 6

³⁶ R. Oğuz; TÜRKKAN; “Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s.2

çıkarıyorlarsa da materyalist düşünce bilhassa tabii bilimlerden çok fazla faydalandığı ve muhayyileye hitap eden bir yöntem benimsediği için çok kolay yayılabilmektedir. Her ne kadar bilimsel yanılgılarla dolu olsa da bu düşünce 19. Yüzyılda çok güçlenmiştir. Ancak artık 20. Yüzyılda Batı’da gittikçe tesirini neredeyse kaybetme noktasına gelmiştir.

Materyalizm, Türkkkan tarafından yazılan makalede tenkit edilmektedir. Yazara göre, bu düşünce, Batı’da etkisini kaybetmesine rağmen tam tersine olarak Türkiye’de güçlenmeye başlamıştır. Türkkkan bir zaman kendisinin de bu düşüncenin etkisinde kaldığını ve hakikatin maddeden ibaret olduğu düşüncesini savunduğunu belirtmektedir. Ancak araştırdıktan sonra bunun böyle olmadığını gördüğünü ve *her şey özdektir, özdekten başka bir şey yoktur, iddiaları, sathi delillere, çok kere yanlış kanunlara istinat ediyor. Özdek vardı; fakat bunun da üstünde tincek kuvvetler vardır* diyerek materyalist düşünceden uzaklaştığını ifade etmektedir³⁷.

Bütün eleştirel yaklaşımlara rağmen, Türkkkan, tarafsız bir şekilde bir materyalizm ve spiritüalizm izahı yapacağını ve okuyucunun düşüncesini güdülemeyeceğini ifade etmektedir. Fakat yukarıda da belirttiğimiz gibi yazılarının satır aralarında materyalizmi eleştirmektedir³⁸.

Türkkkan’ın materyalizme eleştirel yaklaşımına rağmen, derginin materyalizmin tesirinden tam olarak uzak kaldığını söyleyemeyiz. Necip Ali Küçüka’nın kaleme aldığı *Gençlik ve Ahlak* adlı yazıda maddeci ahlak övülmekte ve metafizik ahlakın samimiyeti olmadığı, daima muayyen ve mahiyeti izah edilemez bir takım prensipler içinde bir kâinat telakkisi olduğunu, bunun da insanları riyakâr ve dalkavuk yaptığını söylemektedir. İnsanın manevi hüviyetinin metafiziğe kaymadan şekillendirilerek, fazilet ve feragat prensipleri içinde olgunlaştırılması gerektiği düşüncesini ileri sürmektedir³⁹.

4.2.1.KOMÜNİZM VE FAŞİZM HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER

Türkkkan’ın yazmış olduğu *Rejimler ve İçtimai İnanışların Tenkidi* adlı makalede ideolojiler, tatbik edilmişler ve tatbik edilmemişler olarak iki kategoride değerlendiriliyor. Tatbik edilmiş ideolojiler *rejim* olarak nitelendirilmiştir ve bunlar; kolektivist –totaliter rejimler, liberal-demokrat rejimler ve monarşilerdir. Yine bunlardan kolektivist-totaliter rejimler, komünizm, faşizm ve nazizim olmak üzere üç alt başlık, liberal demokrasiler kapitalizm olarak bir alt başlık altında toplanmışlardır. Tatbik edilmeyenler *ideoloji* olarak nitelendirilmiş ve enternasyonalizm ve anarşizm alt başlıkları altında toplanmışlardır.

Bu sınıflandırmada komünizm ve faşizm kolektivist – totaliter rejimler kategorisi içinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeye göre kolektivist ideoloji ferdin irade ve haklarını, çok sıkı bir surette, bütün cemiyetin menfaatlerine göre ayarlamaktır. Yani her insan, bu gibi cemiyetlerde, aklına estiği gibi hareket etmekte ve hayatını dilediği gibi idare etmekte serbest değildir.

Bu yazıdaki tanımlamaya göre, Totaliter ideoloji, devletin her ferde ve her sosyal kuruma karışmasını, milletin esas kazanç gelirlerini bile kontrolüne almasını ve tenkit kabul etmeyerek devlete çok kuvvet verilmesini isteyen bir sosyal inanıştır. Komünizm ve faşizm de bu neviden rejimler olduğu düşünüldüğü için bu kategoride değerlendirilmiştir. Yani bu iki

³⁷ R. Oğuz TÜRKKAN; “ Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm ve Spitiüralizm)”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.5

³⁸ R. Oğuz TÜRKKAN; “ Özdekçiliğin Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.32-33; R. Oğuz TÜRKKAN; “ Özdekçiliğin Tarihi II”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 6-7; R. Oğuz TÜRKKAN, “Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi”, s. 6

³⁹ Necip Ali KÜÇÜKA; “Gençlik ve Ahlak”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.18

ideoloji kolektivist-totaliter düşüncenin bir sonucu olan ideolojilerdir ve bunların her ikisi de Türk ırkına zararlı ideolojilerdir.

Türkkan'a göre komünizm ve faşizm, Türkiye'ye yönelik emperyalist planların bir aygıtıdır. Türkiye'de bu amaçla sadece komünizmin kullanıldığı şekilde düşünce vardır. Bu düşünce yanlıştır. Türkiye'de komünizmle beraber faşizm de tehlikeli bir şekilde yayılmaktadır. Bu iki düşüncenin Türkiye'de yayılması Türkiye'nin emperyalizme karşı direncini zayıflatmaktadır. Bunlar kötü ülkülerdir. Ülküsüzlük milletler için kötü bir şeydir. Ancak, doğru ülküler seçilmelidir. Komünizm ve faşizm gibi yanlış ülküler, ülküsüzlükten daha tehlikelidir. Bu ideolojilerin taklidi büyük bir problemdir. Başkalarının yaptığı, onları tatbik için değil, Türk ırkının yeteneklerinin farkına varmakla ilgili olarak ilham almak için öğrenilmelidir. Komünizm ve faşizm de öyledir. Bu ideolojileri taklit etmek yerine her ırk kendi özelliklerini yansıtan orijinal şeyler üretmelidir. Taklit güçsüzlüktür.

Komünizm, faşizm hatta demokrasi gibi yabancı rejimler, Türkiye'nin yeni dogmalarıdır. Bunların çok fazla takipçileri olsa da bunları bilen sayısı son derece azdır. Bu yüzden bu rejimleri öğrenmek isteyen gençler ya bu ideolojilerden birinin propagandasına ya da diğer ideolojiye yönelik derinliği olmayan bir eleştirisine daha da ilerisi küfürlerine ve hakaretlerine muhatap olur. Bu söylenenler içinde komünizmin yarattığı sefalet ve faşizmin insanlık açısından yaratacağı felaketlerle ilgili sorular cevapsız kalır.

Bu yaklaşımdan anlıyoruz ki dergi, doğru komünizmi ve doğru faşizmi tespit etme iddiasındadır. Ancak bu iddia bir öğrenme refleksi ile ortaya çıkmamıştır. Komünizmin ve faşizmin bir sefalet ve felaket olduğuna dair bir öngörü vardır ve bu çaba onun neticesidir. Yani Türk ırkını bu ideolojilerin yaratacağı sefalet ve felaketten koruma refleksi söz konusudur. Türkkan'ın konuya dair bu yaklaşımını; *Eskiden dinlerin yaptığı tesirin daha kuvvetlisinin, bu asırda, içtimai dinler, ideolojiler yapıyor. Bir millet, ideolojisini, gayet uzun tetkiklerden sonra seçmelidir. Çünkü (düşman) öyle bir silah eline geçirecektir ki, (millet) kötülüğünü anlasa bile, belki uzun asırlar, ondan kurtulamayacaktır. Bu silah kendi ölümüne sebep olabilir.*

Gençliğin inanışlarını, isteklerini kanalize etmeliyiz. Onu başıboş bırakırsak, uçurum hazırdır. Çünkü bu asırda uçurumların ağız güllerle süslenmiştir. Aydınların en büyük vazifesi, gençliğe bu uçurumları göstermek, iyiyi kötüyü anlatmaktır. Çünkü aydınlar buldukları yükseklikten uçurumları pekala görebilirler. Vadide kalanları, tehlikeden haberdar etmek onların vazifesidir.

Şahsi hürriyete muhalif mi?

Hayır! İnanışları kanalize etmek, gençliğe iyiyi kötüyü göstermek, hiçbir zaman onun duygularını tahakküm etmek demek değildir. Eğer seçme hakkını bırakmasaydık belki... Fakat iyiyi kötüyü öğrenen gençlik, kendinin ve ırkının yükseliş yolunu kendi seçecektir ifadelerinde açıkça görebilmekteyiz⁴⁰.

Dergide komünizmin, çok ayrıntılı bir şekilde ele alınıp irdelendiğini görüyoruz. Bu yazılarda öne çıkan husus komünizmi tanımlamak ve bu tanımlamalardan yola çıkarak onu tenkit etmektir. Tabii olarak bu çalışma derginin neredeyse bütün yazı yükünü üzerine alan Türkkan tarafından yapılmaktadır. Konuyla ilgili olarak derginin görüşü diye ifade ettiğimiz görüşlerin büyük çoğunluğu Türkkan'ın görüşleridir. Dergideki ideolojilerle ilgili bütün yazılar ona aittir. Türkkan, Komünizmi şöyle tanımlamaktadır: *Komünizm içtimai bir mezheptir. Şahsi mülkiyeti kaldırır ve her ferdi müsavi sayar. Kaskan (istihsal) ve Öрте (istihlak) müşterektir. Herkes iş görür ve herkes müsavi mal elde eder. "her şey müşterek"*

⁴⁰ R. Oğuz TÜRKKAN, "Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi", s. 6-8

formülünü güden komünistlerde devlet, herkesin çalışmasıyla elde edilen malları alır ve herkese müsavaten dağıtır⁴¹. Türkkkan bu tanımlamadan sonra komünizm ile ilgili eleştirilere geçmektedir. Komünizm ile ilgili eleştirilerini Türkiye'deki komünistlerin milliyetçiğe yönelik eleştirilerini tartışarak şekillendiriyor ve bu tartışma üzerinden yapıyor. Komünistlerin milliyetçiliği sadece hamasetten ibaretmiş gibi gösterdiğini ve bu propagandanın, Türkiye'deki açlığı ve sefaleti gören gençleri komünist olmaktan başka bir şans bırakmadığını ifade ederek bu temelden hareketle bir komünizm eleştirisi ortaya koyuyor.

Buna göre, yurttaki fakirliği ve sefaleti gören vatansever genç insanlar, bu olumsuzluklara karşı kayıtsızlıktan rahatsızlık duyuyorlar ve bir tepki ortaya koymak istiyorlar. Komünist propagandanın tesiriyle düşünmeden gençliğin verdiği heyecanla zengin düşmanlığı yapan fakirlikte eşitliği esas alan ve zenginlerin de fakirlerle sıkıntı çekmesini isteyen komünizmin savunucuları oluyorlar. Bir başka deyişle memleketi açlıktan kurtarmaya çalışmanın yerine kıskançlık, kin ve garaz bataklığına batıyorlar.

Türkkkan'a göre aslında sorun herkesi zenginleştirmek olmalıdır. Bunun da tek çaresi milliyetçiliktir. Bu sorunları fark edip zenginleşmenin yolunu gösterecek bir milliyetçilik anlayışı gençleri komünizmin pençesinden kurtaracaktır. Gençler milleti zenginleştirmenin peşlerine düşeceklerdir. Bunun için doğru milliyetçiliğin öğrenilmesi lazımdır. Gençlere birlikte üzülme yerine birlikte sevinme, çalışmak ve kalkınmak coşkusu verilmelidir. Bu noktada dergide hassasiyetle vurgulanan şey, milliyetçiliğin söylemden eyleme geçmesi hususudur. Milliyetçiler, söyleyen değil yapan olmalıdır.

Bu anlayış, komünizmi aynı zamanda Rus emperyalizmi ile birlikte anmaktadır. Komünist olmak Rusya ile işbirlikçi olmakla eş değerdir. Bu nedenle komünizm bir yandan gelişmenin ve zenginleşmenin önünü keserken, diğer yandan Rus işgalinin önünü açtığı için kötüdür. Onunla frengi ile veremle mücadele eder gibi savaşmak lazımdır⁴².

Bu yaklaşım biçimiyle dergi, Türk milliyetçiliği tanımlayıcılarının birçoğunun yaptığı gibi milliyetçiliği, öteki üzerinden bilhassa komünizm eleştirisi ile izah etmeye çalışmaktadır. Bu durum, belki de Sovyet Rusya'nın Türk coğrafyasına yönelik yayılcı politikası ile izah edilebilir. Turancılığı milliyetçiliğin temel esası olarak ön gören Ergenekon dergisinde, Rus emperyalizminin yayılcılığında önemli bir vasıta olarak görülen komünizm, Türk milliyetçiliğinin temel sorunu olarak ele alınmaktadır.

Dergide komünizm ile ilgili bakış gayet nettir. Türk milletin hem siyasi geleceği hem de toplumun gelişmesini engelleyici bir düşünce biçimi olması bakımından o ilkeliktir ve mutlak kötüdür. Bu netliği, faşizm ile ilgili tenkitlerinde göremiyoruz. Şu bir gerçektir ki, dergi, elimizde mevcut olan üç sayıda çıkan yazılarda faşizmin bir tehlike olduğu ve dergiyi çıkarıcıların faşist olmadığını açıkça ortaya konuyor. Hatta derginin kapanış sebebinin bu faşizm ile ilgili yazılar olduğunu da görüyoruz. Ayrıca Türkiye'de faşist eğilimlerin bir özenti olduğu ve bunun Türk milliyetçiliğinin, Alman ve İtalyan yayılcılığına karşı oluşturacağı direnci yok ettiği açıkça ortaya koyuluyor.

Fakat derginin faşizm ile ilgili tenkidi sadece onun emperyalist ve yayılcı yönüyle ilgilidir. Faşizm kötüdür ve kötülük onun siyasi olarak Türkiye açısından yaratacağı yönüyle ilgilidir. Faşizm kötüdür. Çünkü Türkiye'nin bağımsızlığına tehdit etmektedir. Türk gençleri bu tehlikeye karşı korunmalıdır. Türk milliyetçiliği, faşizm ve nasyonal sosyalizm kavramlarıyla tanımlanmamalıdır. Türk tarihi ile temellendirilerek özgülendirilmelidir⁴³.

⁴¹ R. Oğuz; TÜRKKAN; "Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler", s.8

⁴² R. Oğuz TÜRKKAN; "Açlar, Komünizm ve Milliyetçilik" (Başyazı), s.2

⁴³ R. Oğuz TÜRKKAN; "Faşizm Tehlikedir !", *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.2; R. Oğuz TÜRKKAN; "Faşizm ve Propaganda", *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 29-30; R. Oğuz

Komünizme yönelik tenkitlerle mukayese edildiğinde faşizmin ideolojik boyutu hakkındaki tenkitlerde, komünizmi reddedişteki kararlılığı göremiyoruz. Şu ifadeler bu konudaki haklılığımızı net bir şekilde ortaya koymaktadır: *Faşizm tehlikedir. Niçin? Neye? Cemiyeti gerileten bir rejim midir? (Nasyonal-sosyalizm, faşizm hepsi bir) Komünizm gibi faşizm de milletleri öldüren sebat ve bozuk ideolojiler taşıyan bir rejim midir? Tehlikeliliği bu bakımdan mıdır? Hayır*

Komünizm hem ideoloji bakımından (cemiyetleri geriliğe ve felakete sürükler) hem de propagandasıyla Rus çizmesini getirdiği için ayrıca tehlikedir.

Faşizm öyle değildir; ideolojilerin çoğu (milliyetçilik, cemiyetçilik v.s.) gayet değerlidir; prensipleri yüksektir. Faşizm İtalya'yı, nasyonal-sosyalizm Almanya'yı yükseltmiştir. Fakat tehlikesi kötü niyetler bakımındandır. Faşist devletlerin, Anadolu üzerindeki emelleri ve bu ülkenin tahakkuk çaresi olarak gösterdikleri iktisadi manevra ve rejim propagandası bizim için çok muzur ve maalesef kuvvetli silahlardır. Bizim elimizden ancak ikinci silahla –propagandayla – mücadele etmek geliyor. Yanlış yola sapan gençlerimize haykırıyoruz.

*“Dikkat! Tehlike var. Düşman propagandasına yardım etmiş oluyorsunuz”
Tehlikeyi gören bizler haykırmasak susuşumuz alçaklık olur⁴⁴.*

5. SONUÇ

Ergenekon dergisi, Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatıyla aynı tarihte, Türkçülük refleksi ile çıkarılmıştır. Derginin yayın hayatına girdiği dönemde, Türk Ocakları kapatılmış dolayısıyla Türk Yurdu dergisi de yayın hayatından çekilmiştir. Hiçbir Türkçü dergi yayınlanmamaktadır. Dönemin şartları içerisinde Cumhuriyetin yeniden yapılanması sürecinde Türkçü kadro eylemin dışında bırakılmış, bir nevi tasfiye edilmiş veya teşkilatsızlaştırılarak CHP örgütü içerisinde silikleştirilmiştir. Artık Türkçülük muhalif bir düşünce sistemidir.

Yine Türkiye açısından dönemin en önemli özelliklerinden biri de Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatı ve İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanı olmasıyla birlikte şekillenen dış politikadaki dengelere göre iç politikayı şekillendirme sürecidir ki, bu durum fikir hayatında da etkili olacaktır. Rusya'yı gücendirme korkusuyla komünizm karşıtlığı ve Turancılık, Almanya'yı gücendirme korkusuyla faşizm karşıtı düşünceleri savunmak ülke menfaatleri açısından tehlikeli görülüp yasaklanmaya başlamıştır.

İşte tam da, II. Dünya savaşının kapıya dayandığı ve ülkenin önemli bir politik ve ideolojik değişim yaşadığı bir geçiş döneminde yayımlanmaya başlayan Ergenekon dergisi, bu dönemde iktidarın olumsuzladığı bütün düşünce biçimlerini savunma iddiasıyla yayın hayatına atılmıştır.

Dergi, Türkçü, ırkçı ve Turancı düşünceyi savunmaktadır. Cumhuriyet'in değerlerini bu merkezden ele almakta, milliyetçiliği ve inkılâp hareketini bu düşünce biçiminden yola çıkarak anlamlandırmaya çalışmaktadır. Bu tanımlama eyleminde en fazla öne çıkan hususiyet ırkçılık vurgusu ve buna tamamlayıcı olarak Turancılıktır. Emperyalizm karşıtlığı derginin diğer bir fikri özelliğidir.

TÜRKKAN; “Faşizm Tehlikedir Yazısı Etrafında”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 36; R. Oğuz TÜRKKAN, “Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi”, s. 6-8; R. Oğuz; TÜRKKAN; “Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler”, s.6-8
⁴⁴ R. Oğuz TÜRKKAN; “Faşizm Tehlikedir Yazısı Etrafında”, s. 36

Onun bütün bu fikri özellikleri ve anti-emperyalist bilinç oluşturma iddiaları, dönemin politik işleyişi ile çelişki oluşturmaktadır. Komünizm ve bilhassa faşizm karşıtı yazılar, dönemin yöneticilerinin bir hayli tedirgin etmiştir. Hatta Reha Oğuz Türkkkan'ın *faşizm tehlikedir* başlıklı yazıları derginin kapanmasına neden olacak bir tepkiye neden olmuştur.

Dergiyi çıkaranlar, henüz liseyi yeni bitirmiş dokuz delikanlıdır. Türkkkan'ın hatıralarında beyan ettiği gibi bu dergi *delikanlı guremlerin* Alman ırkçılığına karşı Türk ırkçılığı iddiası güden, Türkiye'nin ürkek ve teslimiyetçi politikalarına isyan eden duygusal bir tepkisiydi⁴⁵. Fakat bu dergi, çıkaranlarını dahi şaşırtacak şekilde, Almanya'nın kapatılması hususunda Türkiye'ye baskı yapmasına neden olacak kadar ciddiye alınmıştır. Çocukça bir girişimin ötesinde ses getirecek bir vizyona sahip olmuştur. Çünkü, Prof. Landau'nun ifadesiyle *1930'lardaki Türkçülük duraksamasının ilk hamlesi bu gençlerin Ergenekon dergisiydi*⁴⁶.

Yaklaşık on yıllık bir süreç içerisinde silikleşen Türkçülük düşüncesi Ergenekon dergisi sayesinde yeniden Türkiye'nin fikri ve siyasi gündemine girmiştir. Yine bu dergi, Türk milliyetçiliği düşüncesinin Ziya Gökalp, Yusuf Akçura gibi düşünürler tarafından şekillendirilen çizginin dışına çıkarak, daha çok ırka vurgu yapan bir milliyetçilik tanımlaması yapması ve bir farklılık yaratması açısından da önemli bir örnek teşkil etmektedir.

⁴⁵ Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 44

⁴⁶ Reha Oğuz TÜRKKAN, *Arayan Adam*, II., s. 42

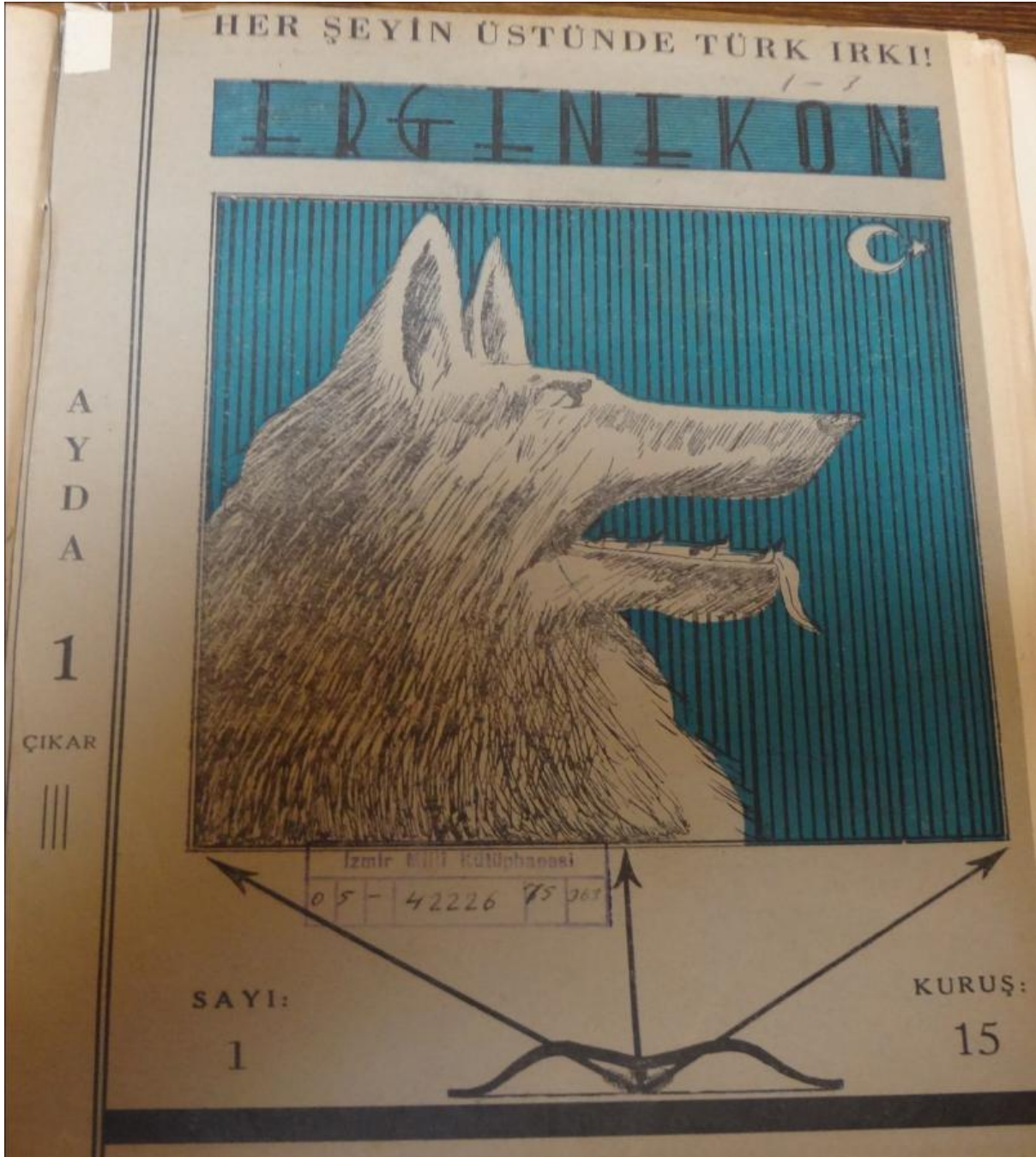
KAYNAKÇA

- AKSAKOĞLU. A.; “ En Büyük Evlat”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.5-6
- BOZKURT, Mahmut Esat; “ Atatürk”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 26-28
- CARLYLE, Thomas; *Kahramanlar (On Heroes Hero-Worship And The Heroic In History)*, Çeviren: Behzat TANÇ, İstanbul 2004
- ERGENEKON, “Atatürk’ü Niçin Büyük Dahi Tanırız?”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.1-2
- ERGENEKON; “ Dikkat”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 3
- KAVUR, Orhan Şadi; “16 İkinci Teşrin 1938 de yapılan, Ankara Yütksek Tahsil Gençliğinin Milli Yas toplantısında, Siyasal Bilgiler Okulu namına Orhan Şadi Kavur tarafından söylenen hitabeden bazı parçalar”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.12-13
- KIRIMER, Cafer Seydamet ;“Atatürk’ün Mübarek Ruhuna Matemimiz”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.3-5
- KOÇLAR, Bekir; *Recep PEKER*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Samsun 1996
- KURTULUŞ, Reha; “ Türkler ve Panturanizm”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 23-24
- KÜÇÜKA, Necip Ali; “Gençlik ve Ahlak”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.18
- LAKRİOLA, Artura; “ Türkler ve Medeniyet”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.20
- TURANLI, A. Mete; “ Kısa Felsefe Tarihi”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.14-17
- TURANLI, A. Mete; “Ağlayanlara”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.19
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Açlar, Komünizm ve Milliyetçilik” (Başyazı), *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s.1-3
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm Tehlikedir !”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.2
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm Tehlikedir Yazısı Etrafında”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 36
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Faşizm ve Propaganda”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 29-30
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Kandaşlarım Atatürk İçin”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.18
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Kısa Felsefe Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.11. 1938, s.25-31
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçiliğin Tarihi II”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 6-7
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçiliğin Tarihi”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.32-33
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm ve Spiritüalizm)”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.5- 6
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi III”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 4-5
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve İçtimai İnanışların Tenkidi”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 6-8
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Rejimlerin ve Sosyal İnanışların Tenkidi Kolektivistler-Totaliterler”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.6-8
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Saçmalarla Dolu Ergenekon”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 18
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s.21-28

- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/2, Ankara 10.12. 1938, s.21-25
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Tarihin ve Tekamülün Amili”, *Ergenekon*, I/3, Ankara 10.01. 1939, s. 20-22
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “ Yeni Ergenekon Destanı” (Başyazı), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11. 1938, s. 1-2
- TÜRKKAN, R. Oğuz; “Özdekçilik ve Tincilik (Materyalizm, Spiritüalizm), *Ergenekon*, I/1, Ankara 10.11.1938, s. 5-6
- TÜRKKAN, Reha Oğuz; *Arayan Adam Bir Dava Uğruna 44 Olayları ve Tabutluk İşkenceleri*, II., İstanbul 2011
- TÜRKKAN, Reha Oğuz;, *Arayan Adam Hani Ben Çocukken Delikanlıyken De*, I., İstanbul Basım tarihi yok
- VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/1, Ankara 10.11. 1938, s.35-36
- VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/2, Ankara 10.12. 1938, s.34-36
- VOLTAİRE, “Zadik Yahut Kader” (Roman), *Ergenekon*, (Çeviren; A. Mete TURANLI), I/3, Ankara 10.01. 1939, s.34-36

EKLER:

Ek 1: Ergenekon Dergisi 1. Sayı Dış Kapağı

Ek 2: Ergenekon Dergisi 1. Sayı İç Kapağı

HALİL NACİ MIHCIOĞLU
ANKARA

<p>Her çeşit kırtasiye Hendese ve resim aletleri Gevaert Fotoğraf malzemesi ve amatör işleri Mektep kitapları</p>	<p>Merkezi: Anafartalar caddesi № 111 Telefon: 1230 Şubesi: Bankalar caddesi 58/2 Telefon : 2619</p>	<p>Philco Radyoları ve tamirat Ünyon Sigorta acenteliği Plan Kopyaları Hediyelik eşya</p>
---	--	---

İÇİNDEKİLER

<p><u>Başyazı:</u> Yeni Ergenekon destanı R. Oğuz TÜRKKAN</p> <p><u>Sosyoloji:</u> Rejimlerin ve içtimai inanışların tenkidi. R. O. T. Gençlik ve ahlâk Necip Ali KÜÇÜKA</p> <p><u>Felsefe:</u> Özdekçilik ve tincilik R. O. T. Yaşamak gayri tabiidir. R. O. T. Kısa felsefe tarihi A. Mete TURANLI İradenin kudreti (tercüme) P. C. JAGOT - A. Mete TURANLI</p> <p><u>Tarih:</u> Tarih ve tekâmülün âmîli R. O. T. Yakın şark (tenkit) R. O. T.</p> <p><u>Ülkeler:</u> Bugünkü Türk ülkeleri Hasan ORTEKİN</p>	<p><u>Edebiyat:</u> Zadig yahut kader (Volter) A. Mete TURANLI Kazanmalıyım (Hikâye) A. Mete TURANLI</p> <p><u>Şiir:</u> Ergenekon Ziya GÖKALP Bugünün gençlerine BOZKURT Her mevsim böyle biter Halit Fahri OZANSOY Bağ aksamında Şükrü Murat ALÇIN Başlangıç ve son (tercüme) Eugene Manuel Son an (tercüme) Harâbattan</p> <p><u>Gök:</u> Türk gök ve uçak Akil SANAL</p> <p><u>Spor:</u> Kavgada Japon güreşi N. Atilla TÜRKKAN Kapak resmini yapan M. Kemal ELAGÖZ</p>
--	---

Ek 3: Ergenekon Dergisi 2. Sayı Dış Kapağı

Ek 4: Ergenekon Dergisi 3. Sayı Dış Kapağı

